

Utdanningsdirektoratet
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/4907-24

Dato
27. januar 2023

**Tillegg nr. 2 til tildelingsbrev for 2023 med oppdrag 2023-010 om
informasjons- og veiledningsmateriell for en trygg og inkluderende
russefeiring og skoleavslutning**

Oppdrag nr:	2023-010
Oppdrag:	Informasjons- og veiledningsmateriell for en trygg og inkluderende russefeiring og skoleavslutning.
Frist:	1. mai 2023
Finansiering: budsjettkap., post og prosjektnummer	Oppdraget gjennomføres innenfor direktoratets driftsrammer.
Bakgrunn for oppdraget: Russefeiringen og markeringen av skoleavslutningen i videregående opplæring utfordrer for noen elever deres rett til å tilhøre et godt og inkluderende skolemiljø. Elever, foreldre og andre aktører melder om blant annet utenforskap, kjøpepress og ekskludering i forbindelse med russefeiringen. Etter opplæringsloven har alle elever rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, jf. opplæringslovens kapittel 9 A.	
Beskrivelse av oppdraget: Utdanningsdirektoratet bes om å utarbeide eller oppdatere informasjons- og veiledningsmateriell som kan bidra til at alle elever opplever en god og inkluderende russefeiring og skoleavslutning. Det er viktig at informasjons- og veiledningsmateriellet gjøres kjent for alle aktuelle målgrupper.	
Føringer for hvordan oppdraget skal utføres: Vi ber om at Utdanningsdirektoratet involverer og vurderer samarbeid med andre relevante aktører.	

Oppdraget skal utføres i tråd med prinsippene i utredningsinstruksen.

Det skal alltid redegjøres for økonomiske og administrative konsekvenser av oppdraget. Dersom det oppstår budsjettbehov som følge av oppdraget utover det som fremgår av dette oppdraget, skal KD varsles.

Rapportering etter gjennomført oppdrag:

Når direktoratet anser oppdraget som utført, sendes enten beskjed om at oppdrag er utført eller det som skal eventuelt skal leveres, til Postmottak@kd.dep.no med kopi til Etatsstyringsgruppen@kd.dep.no, jens.rydland@kd.dep.no og maria.grodal@kd.dep.no innen 01.05.2023.

Med hilsen

Erik Blom-Dahl (e.f.)
ekspedisjonssjef

Grethe Daal Berentzen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen

Utdanningsdirektoratet
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/4907-30

Dato
6. februar 2023

Tillegg nr 3 til Utdanningsdirektoratet for 2023 med oppdrag 2023-011 om sekretariatsfunksjon for ekspertgruppe som skal for utrede nasjonalt senter for yrkesfag

Kunnskapsdepartementet (KD) viser til tidligere dialog, og gir herved Utdanningsdirektoratet felles oppdrag med Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) om sekretariatsfunksjon for ekspertgruppe som skal utrede nasjonalt senter for yrkesfag.

Oppdrag nr:	2023-011
Oppdrag:	Sekretariatsfunksjon for ekspertgruppe som skal utrede nasjonalt senter for yrkesfag
Frist:	1. oktober 2023
Finansiering: budsjettkap., post og prosjektnummer	Utgifter til ekspertgruppen og sekretariatsfunksjonen dekkes med 0,5 mill. kroner over kap. 258 post, 21 (HK-dir) og 0,5 mill. kroner over kap. 226, post 21 (Udir). KD vil tildele midlene i tillegg til tildelingsbrev for virksomhetene, etter planen i forbindelse med overføringer av ubrukte midler i 2022 til 2023.

Bakgrunn for oppdraget:

I Hurdalsplattformen står det at regjeringen vil: Etablere eit nasjonalt senter for yrkesfag.

Kunnskapsdepartementet (KD) ledet høsten 2022 arbeidet med å utarbeide et mandat for utredning av et nasjonalt senter for yrkesfag. Arbeidet ble utført i samarbeid med en arbeidsgruppe bestående av medlemmer fra LO, NHO, YS, Spekter, KS, AV-dir og Udir. KD og partene ble enige om mandat 14. oktober 2022. Se vedlegg.

KD har videre besluttet å nedsette en ekspertgruppe med representanter for partene i arbeidslivet som skal utrede et nasjonalt senter i henhold til mandatet. Ekspertgruppen oppnevnes av KD og har representanter fra; LO, NHO, YS, Spekter; KS, Virke, Utdanningsforbundet, Elevorganisasjonen, Arbeids- og velferdsdirektoratet, IMDi, Udir og HK-dir. Se vedlagte navneliste.

I tillegg har KD besluttet at HK-dir og Udir i fellesskap skal ha ansvar for sekretariatsfunksjonen for ekspertgruppen.

Beskrivelse av oppdraget:

I henhold til mandatet skal ekspertgruppen utrede hvilket formål og oppgaver et slikt senter skal ha for å bidra til å styrke dagens organisering av fag- og yrkesopplæringen.

Sekretariatsfunksjonen for ekspertgruppen vil blant annet innebære oppgaver som å

- innkalle til – og organisere møter i ekspertgruppen
- utarbeide saksframlegg
- bidra til å fremskaffe relevant kunnskapsgrunnlag
- skrive utredningsrapporten

HK-dir og Udir blir i fellesskap enige om ressursbruk og hvordan sekretariatet skal organiseres.

Ekspertgruppen skal ledes av Jens Bjørnåvold. Bjørnåvold har inngått egen kontrakt med KD om ledervervet, i tråd med rammene i Statens Personelhåndbok (SPH). Avtalen innebærer at Bjørnåvold bidrar med et definert omfang av arbeidsinnsats, rammene for dette avklares nærmere mellom ham og sekretariatet.

De øvrige medlemmene i ekspertgruppen skal ikke få møtegodtgjørelse, med unntak av medlemmer som kan dokumentere tappt arbeidsfortjeneste. Representanter som har reiseutlegg skal få dekket dette.

Føringer for hvordan oppdraget skal utføres:

Oppdraget skal utføres i tråd med prinsippene i utredningsinstruksen.

Det skal alltid redegjøres for økonomiske og administrative konsekvenser av oppdraget. Dersom det oppstår budsjettbehov som følge av oppdraget utover det som fremgår av dette oppdraget, skal KD varsles.

Oppdraget skal gjennomføres i samarbeid mellom Udir og HK-dir.

Rapportering etter gjennomført oppdrag:

Når oppdraget er utført, gir direktoratet beskjed til KD v/avdeling for videregående opplæring, fagskole og kompetansepolitikk (VFK) om at oppdraget er utført og leverer sluttrapport til postmottak@kd.dep.no med kopi til Etatsstyringsgruppen@kd.dep.no innen 01.10.2023.

Med hilsen

Erik Blom-Dahl (e.f.)
ekspedisjonssjef

Grethe Daal Berentzen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen

Nasjonalt senter for yrkesfag – utredningsmandat

Bakgrunn

I Hurdalsplattformen står det at regjeringen vil: Etablere eit nasjonalt senter for yrkesfag.

SSB anslår at Norge vil mangle om lag 90 000 fagarbeidere i 2035 dersom dagens situasjon legges til grunn. For å ha nok arbeidsfolk til å utføre nødvendige oppgaver i samfunnet er det avgjørende å ha en fag- og yrkesopplæring som utvikler seg i takt med arbeidslivet, og som er tilpasset samfunnets, bedriftenes og den enkeltes behov.

Norsk økonomi og arbeidsliv endrer seg raskt. Nye jobber og arbeidsformer kommer til i takt med at ny teknologi utvikles. Skal vi nå målene i Paris-avtalen fram mot 2050 må vi skape mange nye grønne arbeidsplasser innenfor nye næringer som batteri, karbonfangst- og lagring og andre tilstøtende industrier. Flere utviklingstrekk innen digitalisering, demografiske endringer og globalisering påvirker kravene til fagarbeiderne i tiden framover. Et viktig fortrinn for Norge har i mange år vært evnen vi har til å utdanne høyt kvalifiserte fagarbeidere som evner å gjøre jobben på en god måte og tilpasse seg endringene som kommer. Høy kvalitet i fag- og yrkesopplæringen vil være avgjørende for Norge framover.

Det er et overordnet mål for regjeringen er at flere unge og voksne skal velge, fullføre og bli kvalifisert til et fag- eller svennebrev eller høyere yrkesfaglig utdanning gjennom. Det bør være et felles mål å styrke kvalitets- og utviklingsarbeidet i fag- og yrkesopplæringen og å se fagopplæringen mer i et sammenhengende løp med høyere yrkesfaglig utdanning.

Innhold og prosess

Regjeringen har besluttet å nedsette en arbeidsgruppe med representanter for partene i arbeidslivet. Arbeidsgruppen skal i første omgang utrede tiltak for hvordan man kan realisere målet om et nasjonalt senter for yrkesfag, herunder hvilke fordeler og ulemper et slikt senter vil ha.

Det viktigste en utredning må søke å finne svar på er hvilket formål og hvilke oppgaver et senter kan ha som styrker dagens organisering av fag- og yrkesopplæringen. Det er flere interessante områder som kan legges til et nasjonalt senter, for eksempel innenfor rådgivning, forskning og utrednings- og utviklingsarbeid. Her bør man også se hen til erfaringer fra både nasjonale og internasjonale sentra.

Utredningsarbeidet må se nærmere på finansiering av et senter og skal synliggjøre muligheten for samfinansiering mellom stat, fylkeskommuner og partene/næringsliv.

Særlig om myndighetsoppgaver

Regjeringen har i sin behandling besluttet at opplæringslovens bestemmelser skal ligge til grunn. Dagens roller og ansvarsdeling knyttet til myndighetsoppgaver på ulike nivå, skal i utgangspunktet ligge fast. Dette gjelder særlig oppgaver knyttet til plikter og ansvar for fylkeskommunene og rettigheter for elever og lærlinger, jf. opplæringsloven.

Det vil i utredningen også være naturlig å se hen til oppgaver som ligger under lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) og lov om mesterbrev i håndverk og annen næring (mesterbrevloven).

Formelle rammer

Utredningen skal følge kravene i den statlige utredningsinstruksen ([Utredningsinstruksen - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)). Dette innebærer at utredningen som et minimum skal beskrive hva som er problemet i dag og hva vil vi oppnå, hvilke tiltak som er relevante, hvilke prinsipielle spørsmål tiltakene reiser, positive og negative virkninger av tiltakene, varighet og hvem som blir berørt, administrative og økonomiske konsekvenser, hvilke tiltak som anbefales og begrunnelsen for dette, samt hva som er forutsetningene for en vellykket gjennomføring.

Utredningen skal:

1. Beskrive dagens partssamarbeid og de ulike partenes roller og ansvar for fag- og yrkesopplæringen. Beskrive statens og fylkeskommunens myndighetsoppgaver og forvaltningsansvar for fag- og yrkesopplæringen.
2. Vurdere styrker og svakheter ved organiseringen av dagens fag- og yrkesopplæring, samt hvordan dette bidrar til at fagopplæringen inngår i et sammenhengende løp med høyere yrkesfaglig utdanning.
3. Beskrive hvilke oppgaver eller områder som kan bli bedre ivaretatt av eksisterende aktører i fag- og yrkesopplæringen, eller som ikke blir oppfylt på en tilfredsstillende måte med dagens ansvarsdeling. Beskrive eventuelle overlapper og mangler.
4. Vurdere erfaringer fra både nasjonale og internasjonale sentra i arbeidet med et nasjonalt senter.
5. Vurdere hvordan konklusjonene fra pkt 1- 4 vil kunne løses av et nasjonalt senter for yrkesfag, og vurdere hvorvidt det er noen oppgaver/behov som ikke vil kunne løses best av et slikt senter.
6. Beskrive formål, oppgaver og målgrupper for et nasjonalt senter, med utgangspunkt i konklusjonene i utredningen.
7. Vurdere økonomiske og administrative konsekvenser av tiltakene. Utrede modeller for organisering og samfinansiering mellom staten, fylkeskommuner og partene/næringslivet.

Tidsplan for arbeidet:

Arbeidsgruppen skal levere sin utredning innen 01. oktober 2023.

Navneliste ekspertgruppe for Nasjoanlt senter foryrkesfag

Organisasjon:	Representanter:
Leder av ekspertgruppen	Jens Bjørnåvold jbjornavold@gmail.com Tlf.
LO	Benedikte Sterner benedikte.sterner@lo.no Tlf 91674231
NHO	Jørgen Leegaard Jorgen.Leegaard@bnl.no Tlf: 48148240
YS	Einar Hanisch enar.hanisch@delta.no Tlf. 90787409
Spekter	Ingrid Paaske Gulbrandsen ingrid.gulbrandsen@spekter.no Tlf. 93450321
KS	Eiliv Fougner Janssen eiliv.fougner.janssen@rogfk.no Tlf. 48122517
Virke	Sandra Herlung sandra.herlung@virke.no tlf: 41568827
Utdanningsforbundet	Ingunn Bonnet Wetterstad ingunn.bonnet.wetterstad@utdanningsforbundet.no Tlf. 93838546
Elevorganisasjonen	<u>Lucie Ariel Marie Nilsen Myrheim</u> lucie@elev.no Tlf. 990277376
AV-dir	Torkilseng, Marianne Marianne.Torkilseng@nav.no Tlf. 97714457
IMDi	Sharmila Haugen shha@imdi.no Tlf. 92073001
Udir	Anne Katrine Kaels Anne.Katrine.Kaels@udir.no Tlf. 41633495
HK-dir	Else Kathrine Nesmoen else.kathrine.nesmoen@hkdir.no Tlf. 91127010

Fagskolerådet	Jens Christian Thysted jens.thysted@vtfk.no Tlf. 35917755
---------------	---

Utdanningsdirektoratet
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/4907-46

Dato
28. februar 2023

Tillegg nr. 4 til tildelingsbrev til Utdanningsdirektoratet for 2023 med oppdrag 2023-12 om tilskuddsordninger til utsatte barn og unge

Oppdrag nr:	2023-012
Oppdrag:	Tilskuddordninger til utsatte barn og unge
Frist:	31. mars 2023
Finansiering: budsjettkap., post og prosjektnummer	Oppdraget gjennomføres innenfor direktoratets driftsrammer.
Bakgrunn for oppdraget: De fleste barn og unge i Norge har gode oppvekstsvilkår. Samtidig er det en økende bekymring for at særlig barn og unge som har behov for hjelp fra flere tjenester, ikke får et tilstrekkelig tjenestetilbud eller tiltak som treffer behovet. I en rekke forskningsrapporter, offentlige utredninger, stortingsmeldinger og tilsyn fremkommer det at samarbeidet og samhandlingen mellom tjenestetilbudene i flere tilfeller ikke er god nok. Vi viser for øvrig til likelydende tekst i tildelingsbrevene til blant andre Udir, Hdir, Bufdir og Avdir når det gjelder <i>Samarbeid for utsatte barn og unge</i> ¹ Tilskudd er et viktig virkemiddel overfor kommunene. Departementer og statlige virksomheter forvalter samlet og innenfor hver sektor store ressurser. En viktig problemstilling er hvordan vi	

¹ Utdanningsdirektoratet skal ta initiativ til og bidra i tverrsektorielt samarbeid om barn og unge på direktoratsnivå. Direktoratene skal støtte opp om mål og ambisjoner for departementenes kjernegruppe for utsatte barn og unge. Bufdir koordinerer arbeidet.

bedre kan utnytte dette virkemiddelet for å nå målet om bedre, mer helhetlig og koordinerte tjenester til barn og unge.

Dagens pilot for programfinansiering

Etter innspill fra direktoratene i 0-24- samarbeidet ble det startet opp et forsøk (en pilot) med programfinansiering. Dette ble gjort ved å slå sammen deler av fem tilskuddsordninger i fire departement rettet mot målgruppen utsatte barn og unge, til én pott som ble lagt inn under KDs budsjett (kap. 226, post 64). 12 kommuner i Trøndelag, Innlandet, Vestfold og Telemark er med i forsøket. Piloten startet opp i 2020 og var ment å gå ut 2022, men er blitt forlenget til ut første halvår 2023 på grunn av pandemien. Formålet med forsøket har vært å øke kommunenes handlingsrom, stimulere til utviklingsarbeid og fremme samarbeid mellom tjenester slik at utsatte barn og unge får et bedre tjenestetilbud.

Med bakgrunn i erfaringer fra piloten, tidligere utredninger, og mål om bedre samordning av statlige virkemidler når det gjelder tjenestetilbudet til utsatte barn og unge, er det nedsatt en tverrdepartemental arbeidsgruppe bestående av Kunnskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Gruppen har sitt utgangspunkt i kjernegruppen for utsatte barn og unge og skal vurdere videre bruk av programfinansiering og eventuelt foreslå innretning for en videreføring opp mot kommende budsjettprosesser.

Beskrivelse av oppdraget:

I forbindelse med arbeidet med å vurdere videre bruk av programfinansiering, ber vi i første omgang om at Utdanningsdirektoratet vurderer mulige tilskudd/tilskuddsordninger rettet mot kommuner som kan være aktuelle til å inngå i programfinansiering på området utsatte barn og unge og deres familier. Dette innbefatter tilskudd/tilskuddsordninger som direktoratet selv forvalter og ordninger der forvaltningen er delegert til Statsforvalter, og både tilskudd/tilskuddsordninger som i dag ligger på 60- poster, 21- poster eller ev. andre poster. I vurderingen ber vi om en beskrivelse av fordelene og ulempene ved at tilskuddet/tilskuddsordningen innlemmes i en programfinansiering. Det kan vurderes om deler av eller hele tilskuddsordninger skal inngå i programfinansieringen. Vi ber også direktoratet om å gi en kort beskrivelse av tilskuddet/-tilskuddsordningen, og eventuelt mulige utfordringer knyttet til grenseoppgang mellom eksisterende tilskuddsordninger og en form for programfinansiering, herunder samarbeidet mellom ulike tilskuddsforvaltere.

Vi ber også direktoratet vurdere om det kan være andre piloter, prosjekter, eller lignende rettet mot kommuner som kan vurderes innlemmet i en ny programfinansiering.

Likelydende oppdrag er sendt Hdir, Bufdir og Avdir.

Ved behov vil direktoratene bli involvert i arbeidet på nytt på egnet tidspunkt.

Føringer for hvordan oppdraget skal utføres:

Oppdraget skal utføres i tråd med prinsippene i utredningsinstruksen.

Det skal alltid redegjøres for økonomiske og administrative konsekvenser av oppdraget. Dersom det oppstår budsjettbehov som følge av oppdraget utover det som fremgår av dette oppdraget, skal KD varsles.

Rapportering etter gjennomført oppdrag:

Når direktoratet anser oppdraget som utført, sendes det som skal leveres til Postmottak@kd.dep.no med kopi til Etatsstyringsgruppen@kd.dep.no og Monja Marie Evdahl mme@kd.dep.no innen 31. mars 2023.

Med hilsen

Kjersti Flåten (e.f.)
ekspedisjonssjef

Grethe Daal Berentzen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen

Utdanningsdirektoratet
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/4907-47

Dato
2.mars 2023

**Tillegg nr. 5 til tildelingsbrev for 2023 med oppdrag 2023-013 om å
vurdere forvaltning av ordningene for lokal kompetanseutvikling og
videreutdanning – oppfølging av NOU 2022:13**

Oppdrag nr:	2023-013
Oppdrag:	Oppfølging av NOU 2022: 13 – vurdere forvaltning av ordningene for lokal kompetanseutvikling og videreutdanning
Frist:	16. juni 2023
Finansiering: budsjettkap., post og prosjektnummer	Oppdraget gjennomføres innenfor direktoratets driftsrammer

Bakgrunn for oppdraget:

Utdanningsdirektoratet har ansvar for å forvalte en rekke ordninger for kompetanseutvikling for lærere, ledere og andre ansatte i barnehage, grunnsopplæring og laget rundt barn og unge. Ordningene har blitt etablert og utviklet over tid, og omfatter både etter- og videreutdanning. Direktoratet har utviklet et omfattende søknads- og oppfølgingssystem for videreutdanning, og forvalter flere tilskuddsordninger for lokal kompetanseutvikling.

Regjeringen har varslet oppstart av et nytt system for etter- og videreutdanning fra høst 2025. NOUen 2022: 13 *Med videre betydning* inneholder relevant kunnskapsgrunnlag, vurderinger og forslag knyttet til ordningene. Departementet skal vurdere hvordan forslagene til etter- og videreutdanningsutvalget om et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling skal følges opp. NOUen har i liten grad omtalt forvaltningen av ordningene. Det er behov for et kunnskapsgrunnlag og vurderinger av hvordan forvaltningen av etter- og videreutdanningsordningene kan innrettes på best mulig måte.

Beskrivelse av oppdraget:

Departementet ber Utdanningsdirektoratet redegjøre for dagens forvaltning av de ulike ordningene, vurdere og foreslå forenklinger og alternative løsninger og modeller for forvaltning av et fremtidig system for etter- og videreutdanning, der både tilskuddordningene til lokal kompetanseutvikling og de nasjonale videreutdanningsordningene inngår. Det er i dag til dels separate systemer, tilskuddsregelverk, prinsipper og tekniske løsninger for forvaltningen av de ulike ordningene for etter- og videreutdanning.

Målet med eventuelle endringene i dagens forvaltning eller en ny forvaltningsmodell skal være å forenkle søknads- og oppfølgingsprosesser for barnehage- og skoleeier, og legge til rette for bedre sammenheng mellom etter- og videreutdanning, slik at de statlige kompetansetiltakene bedre kan inngå i det systematiske arbeidet med barnehage- og skoleutvikling lokalt.

En fremtidig forvaltningsløsning skal:

- bygge opp under utviklingen av et helhetlig system for etter- og videreutdanning på en slik måte at det bidrar til lokalt handlingsrom og i størst mulig grad ivaretar vurderinger av lokale behov for kompetanseutvikling
- bidra til forutsigbarhet for eiernivået og bidra til at kollektive og individuelle kompetanseutviklingstiltak bedre kan ses i sammenheng og forsterke hverandre
- bidra til forenkling og samordning av forvaltningen av kompetanseutviklingstiltak for barnehage- og skoleeier, herunder forenkling og samordning av søknads- og rapporteringsprosedyrer
- ivareta kravene i økonomiinstruksen og behovet for styringsinformasjon.

Forvaltningsløsningen skal være operativ fra 2025. Det er derfor viktig at forslag til endringer eller modell(er) er fleksible og tar høyde for oppfølging av forslag i NOU 2022: 13, for eksempel eventuell utvikling og forvaltning av videreutdanning knyttet til framtidige karriereveier og eventuell utvidelse av målgrupper i et fremtidig system for etter- og videreutdanning. Forslagene må også ta høyde for ev. behov for statlige føringer i et fremtidig etter- og videreutdanningssystem.

Forslag til forenklinger i forvaltningen eller alternative måter å forvalte ordningene på må også beskrive behov knyttet til teknisk løsning.

Føringer for hvordan oppdraget skal utføres:

Oppdraget skal utføres i tråd med prinsippene i utredningsinstruksen.

Det skal redegjøres for økonomiske og administrative konsekvenser av oppdraget.

Vi ber om at Utdanningsdirektoratet tar kontakt med departementet ved behov for avklaringer underveis i arbeidet.

Rapportering etter gjennomført oppdrag:

Vi ber om at Utdanningsdirektoratet oversender sine vurderinger og forslag innen 16. juni 2023 til Postmottak@kd.dep.no med kopi til Etatsstyringsgruppen@kd.dep.no og kristina.kvale@kd.dep.no.

Med hilsen

Kjersti Flåten (e.f.)
ekspedisjonssjef

Grethe Daal Berentzen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen

Utdanningsdirektoratet
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/4907-57

Dato
17. mars 2023

Tillegg nr. 6 til tildelingsbrev til Utdanningsdirektoratet for 2023 med oppdrag 2023-014 om å utrede alternativt vurderingsuttrykk til føring på kompetansebeviset for elever med IOP og avvik fra læreplanen i faget

Oppdrag nr:	2023-014
Oppdrag:	Om å utrede alternativt vurderingsuttrykk til føring på kompetansebeviset for elever med IOP og avvik fra læreplanen i faget
Frist:	Utredning av alternativer til dagens vurderingsuttrykk: 15. juni 2023
Finansiering: budsjettkap., post og prosjektnummer	Oppdraget gjennomføres innenfor direktoratets driftsrammer

Bakgrunn for oppdraget:

Kompetansebevis blir skrevet ut som dokumentasjon for videregående opplæring i de tilfellene der vilkårene for å få vitnemål eller fag-/ svennebrev ikke er oppfylt. Dersom opplæringen for en elev i VGO avviker fra læreplanen i faget slik at læreren ikke har grunnlag for å sette karakter, skal kompetansen til eleven likevel dokumenteres på kompetansebeviset, jf. forskrift til opplæringsloven 3-44 siste ledd. Dersom det ikke er grunnlag for å sette karakter, føres «Ikke vurderingsgrunnlag» (IV) på kompetansebeviset. Hvordan vitnemål og kompetansebevis skal føres, er nærmere omtalt i retningslinjer gitt av Udir.

Selv om vurderingen av elevens oppnåelse av individuelle mål skal beskrives på kompetansebeviset med vedlegg, kan det virke misvisende at det på kompetansebeviset står IV i rubrikken for karakterkoden. I slike tilfeller kan eleven både ha deltatt i all opplæring og ha

fått vurderinger av måloppnåelsen i sin IOP, men uten at oppnådd kompetanse vurderes med karakter. KD har fått tilbakemeldinger fra elever, foreldre og skoler om at dette kan oppleves som negativt.

Beskrivelse av oppdraget:

Vi ber Utdanningsdirektoratet utrede og foreslå alternativer til å føre vurderingsuttrykket IV i rubrikken for karakter på kompetansebeviset, i tilfeller der eleven har IOP med avvik fra læreplanene og det derfor ikke er grunnlag for å sette karakter i faget.

Dersom direktoratet i lys av utredningen ikke kan anbefale innføring av et eller flere alternative vurderingsuttrykk, eller de økonomiske eller administrative konsekvensene av å innføre nye vurderingsuttrykk skulle være vesentlige, ber vi direktoratet vurdere om det finnes alternative måter å utforme et kompetansebevis på for denne elevgruppen. I en slik subsidiær utredning ber vi direktoratet også vurdere om fylkeskommunene kan gis noe skjønn ved utformingen av kompetansebeviset. Fristen for en eventuell subsidiær vurdering vil fastsettes senere i dialog med departementet.

Vurderingene må hensynta krav til likebehandling og at kompetansebeviset skal kunne brukes i videre arbeid og utdanning. Videre ber vi direktoratet vurdere om det er behov for forskriftsendringer og/eller endringer i retningslinjene om føring, og eventuelt utarbeide forslag til endringer og utkast til høringsnotat.

Føringer for hvordan oppdraget skal utføres:

Oppdraget skal utføres i tråd med prinsippene i utredningsinstruksen.

Det skal alltid redegjøres for økonomiske og administrative konsekvenser av oppdraget. Dersom det oppstår budsjettbehov som følge av oppdraget utover det som fremgår av dette oppdraget, skal KD varsles.

Rapportering etter gjennomført oppdrag:

Vi ber om at svar på oppdraget sendes til Postmottak@kd.dep.no med kopi til Etatsstyringsgruppen@kd.dep.no og bodil-nagell.holbak@kd.dep.no innen 15.06.2023.

Med hilsen

Erik Blom-Dahl (e.f.)
ekspedisjonssjef

Grethe Daal Berentzen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen

Utdanningsdirektoratet
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/4907-60

Dato
24. mars 2023

Tillegg til tildelingsbrev nr 7 til Utdanningsdirektoratet for 2023 med oppdrag nr 2023-015 om kartlegging av klageordninger og gjennomgang av regler om selvbestemmelse og aldersgrenser

Oppdrag nr:	2023-015
Oppdrag:	Kartlegging av klageordninger og gjennomgang av regler om selvbestemmelse og aldersgrenser
Frist:	20. april 2023
Finansiering: budsjettkap., post og prosjektnummer	Oppdraget gjennomføres innenfor direktoratets driftsrammer
Bakgrunn for oppdraget: Regjeringen har besluttet at departementene skal kartlegge klageordninger barn og unge kan benytte på sine saksfelt, og gå gjennom eget regelverk om barns selvbestemmelsesrett og aldersgrenser innen 1. mai 2023.	
Beskrivelse av oppdraget: Udir skal kartlegge og redegjøre for bestemmelser i barnehageloven, opplæringsloven, privatskoleloven og folkehøgskoleloven med forskrifter som regulerer klageordninger som gir barn adgang til å klage, samt informasjon og tilgjengelighet knyttet til klageordningen. barns rett til selvbestemmelse og aldersgrenser for selvbestemmelse barns medbestemmelse og rett til medvirkning Kartleggingen og redegjørelsen skal gjennomføres slik det står beskrevet i BFDs veiledning som er vedlagt dette oppdraget.	

Føringer for hvordan oppdraget skal utføres:

Oppdraget skal utføres i tråd med prinsippene i utredningsinstruksen.

Gjennomgangen av klageordninger og regelverk skal gjøres i tråd med veiledningen fra BFD som er vedlagt dette oppdraget.

Oppdraget gjennomføres innenfor direktoratets driftsrammer. Dersom det oppstår budsjettbehov som følge av oppdraget utover det som fremgår av dette oppdraget, skal KD varsles.

Rapportering etter gjennomført oppdrag:

Rapport fra kartleggingen og gjennomgangen sendes til Postmottak@kd.dep.no med kopi til Etatsstyringsgruppen@kd.dep.no og Christin Oftebro Baum chba@kd.dep.no innen 20. april 2023.

Med hilsen

Kjersti Flåten (e.f.)
ekspedisjonssjef

Grethe Daal Berentzen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen

Deres ref

Vår ref

Dato

23/34-

22. februar 2023

Veiledning om kartlegging av klageordninger og gjennomgang av regler om selvbestemmelse og aldersgrenser

Innledning

Regjeringen har besluttet at det enkelte departement kartlegger klageordninger barn og unge kan benytte på sine saksfelt og at de går gjennom eget regelverk om barns selvbestemmelsesrett og aldersgrenser innen 1. mai 2023.

Dette dokumentet er ment å gi en veiledning til departementene om hva kartleggingen av klageordninger og gjennomgangen av reglene om selvbestemmelse, bør inneholde. Utkastet til veiledningen har vært på foreleggelse hos alle departementene. Dette dokumentet inneholder den endelige veiledningen.

Spørsmål om barns rett til selvbestemmelse henger sammen med barns rett til medvirkning/medbestemmelse i enkeltsaker. For sammenhengens skyld ønsker vi derfor at departementene inkluderer noe også om medvirkning/medbestemmelse i enkeltsaker i sine bidrag. Bidragene fra departementene skal danne grunnlag for videre arbeid.

Departementene kan organisere arbeidet på den måten de anser som mest hensiktsmessig. Når det gjelder BFDs områder, vil vi gi et oppdrag til Bufdir om å kartlegge klageordninger og å gjennomgå regler om selvbestemmelse. Etter at departementene har inngitt sine bidrag, vil BFD gi Bufdir i oppdrag å sammenstille dem. I forbindelse med oppfølgingen av arbeidet, vil ulike problemstillinger kunne løftes i den interdepartementale arbeidsgruppen for barns rettigheter, som kan komme med anbefalinger til tiltak. I oppfølgingsfasen kan det også være aktuelt å be Bufdir om å vurdere forslag til tiltak. I tildelingsbrevet for 2023 har Bufdir fått i oppdrag å forbedre informasjon til barn og unge om retten til å klage i enkeltsaker, og

benytte DigiUng-samarbeidet til å samle informasjon om barn og unges klageordninger på ung.no.

Kartlegging av klageordninger

En sentral side av barns rettigheter, er tilgang til klageordninger. For at barns rettigheter skal ha en reell mening, må effektive rettsmidler være tilgjengelige. Utgangspunktet i norsk rett er at man må ha rettslig handleevne for å klage, slik at en verge må klage på vegne av barnet. For noen sakstyper er det gjort unntak fra hovedregelen om at man må ha rettslig handleevne for å klage, likevel slik at det kan gjelde aldersgrenser. I tillegg kan barn møte praktiske hindre, som lite tilpasset informasjon, vanskelig språk eller krav til innhold i klagen som kan være krevende for barn å oppfylle.

BFD ber om at det enkelte departement som dette er aktuelt for, kartlegger bestemmelser på sine felt som regulerer barns adgang til å klage, samt informasjon og tilgjengelighet knyttet til klageordningen. Kartleggingen av barns klagemuligheter – og mangel på klagemuligheter – skal avgrenses til felt hvor det i praksis kan være aktuelt for barn å klage, men ikke begrenses til særskilte klageordninger for barn. Kartleggingen skal omfatte ikke bare klage over forvaltningsvedtak, men også andre ordninger for å klage eller henvende seg til myndighetene om forhold som gjelder en selv og som man ønsker vurdert og eventuelt endret.

BFD anbefaler at det enkelte departement inkluderer følgende i kartleggingen der det er relevant:

- Gjelder klageordningen en forvaltningsklage, eller annen type klage? Vi ønsker også at departementene peker på ordninger som ikke er rene klageordninger, men der barnet oppfordres til å melde fra om vanskelige forhold eller liknende, f.eks der barnet kan melde fra om dårlig skolemiljø: [Melde frå om mobbing eller dårleg skulemiljø - Statsforvalteren \(skjema.no\)](#)
- Presisering av om barnet kan klage alene, eller om barnet er avhengig av verge for å klage (inkludert om det er nødvendig at begge verger medvirker til klagen).
- Beskrivelse av hvordan informasjon om klageordningen er gjort tilgjengelig, samt lenke til eventuell nettside der informasjonen fremgår. Dersom det er gitt annen form for støtte til å klage, bør dette også omtales.
- Dersom departementene i forbindelse med gjennomgangen blir oppmerksomme på områder der barn mangler en klagemulighet, bes departementene også peke på dette.

BFD anbefaler følgende struktur for kartleggingen:

Hjemmel	Nærmere beskrivelse av regelen	Hvordan klageordningen er gjort tilgjengelig/tilrettelagt	Trenger barnet verge for å klage?

		informasjon/annen form for støtte	(Hvis ja: må begge verger medvirke?)
bvl. § 10-14 (3)	Etter bestemmelsen kan alle barn klage på enkeltvedtak og brudd på bestemmelser i kapittel 10, f.eks rusmiddeltesting, bruk av tvang m.m.	Barn og unges rett til å klage på barnevernet Statsforvalteren.no Enkel og barnevennlig nettside, der barn kan trykke på knappen «si fra her», for så å legge inn en barnevernsklage. Oppdatert desember 2022. Det er gitt eksempler på hva barna kan si ifra om, og det finnes en egen boks med ofte stilte spørsmål.	Barnet har selvstendig klagerett, altså kan barnet klage uten verge.

Formålet med kartleggingen er å få en helhetlig oversikt over klagemulighetene, slik at vi har et godt grunnlag for videre arbeid. I den andre fasen av utredningen, etter at kartleggingen er gjennomført, blir det aktuelt å se på tiltak for oppfølging.

Gjennomgang av barns rett til selvbestemmelse og aldersgrenser

Med barns selvbestemmelse menes at barnet helt eller delvis har myndighet til å ta beslutninger. I Norge er utgangspunktet at barn ikke selv kan foreta rettslige handlinger før de har fylt 18 år, men det er gjort noen unntak i særlovgivningen, se f.eks 16-årsgrensen i helseretten.

Barns selvbestemmelsesrett kan utledes av blant annet Grunnloven, der det fremgår at barn har rett til vern om sin personlige integritet. Samtidig innebærer barns rett til omsorg og vern at foreldre i mange tilfeller må bestemme på vegne av barnet. Regler om barns rett til å bestemme selv finnes i ulikt regelverk. Det kan være et problem at reglene er uklare, at det er ugrunnede forskjeller i aldersgrenser og at de ikke samsvarer med psykologisk forskning om modenhet hos barn. Det kan også være manglende regulering av myndighetsaldre. Barnekomiteen har oppfordret statene til å innføre juridiske lavalldre i overensstemmelse med barns rett til beskyttelse, prinsippet om barnets beste og med respekt for unges utvikling av evner og anlegg.

Ulike utredninger har gjennomgått ulike aldersgrenser i lovverket for barn, for eksempel barnelovutvalgets NOU 2020: 14 og sluttrapporten «Barn og unges rett til medbestemmelse

og selvbestemmelse» fra 0-24-samarbeidet.¹ Det vises også til Kirsten Kolstad Kvaløys artikkel «Barns rett til selvbestemmelse etter ulike aldersgrenser» publisert i desember i fjor.²

I gjennomgangen departementene nå skal gjøre, ber vi om at følgende punkter redegjøres for:

1. For å skaffe en fullstendig oversikt over det samlede rettskildebildet knyttet til regler om barns selvbestemmelse, ber vi om at departementene peker på regler om barns selvbestemmelse på sine felt som ikke er inntatt i listen barnelovutvalget har utarbeidet i punkt 17.2.2.3 i utvalgets NOU.³
2. Dersom departementene har pågående prosesser eller har identifisert et konkret behov for lovendringer knyttet til regler om barns selvbestemmelse, ber vi om at departementene peker på dette. Behovet for lovendring kan for eksempel knytte seg til at reglene er uklare, utdaterte, eller til at de harmonerer dårlig med andre regler. Det kan også knytte seg til at lovgivningen ikke gir særskilte hjemler for når barnets selvbestemmelsesrett inntreffer.

Formålet med gjennomgangen er å gi et grunnlag for vurderingen av hvilke tiltak som skal iverksettes på området for barns selvbestemmelse.

Gjennomgang av barns medbestemmelsesrett/rett til medvirkning i enkeltsaker

Med medbestemmelse/medvirkning menes barnets rett til deltakelse i avgjørelser som angår dets egen situasjon. Medbestemmelse gir ikke i seg selv en rett til selvbestemmelse, men mangler ved høringen av barn i enkeltsaker kan f.eks. utgjøre en saksbehandlingsfeil.

Når det gjelder barns medbestemmelsesrett/rett til medvirkning i enkeltsaker, ber vi om at departementene peker på bestemmelser på sine områder som ikke er inntatt i tabell 17.2 i Barnelovutvalgets NOU, kapittel 17.3.2. Dersom departementene er kjent med forskning på sine felt om barns medvirkning, ber vi om at de oversender materialet. Formålet er så langt som mulig å få en fullstendig oversikt over regelverket om medbestemmelse.

¹ [Sluttrapport Barn-og-unges-rett-til-medbestemmelse.pdf \(udir.no\)](#)

² [Barns rett til selvbestemmelse etter ulike aldersgrenser: Behovet for en gjennomgang av ulike myndighetsaldrer for barn: Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål: Vol 20, No 4 \(idunn.no\)](#)

³ [NOU 2020: 14 - regjeringen.no](#)